

RISFUL DE SĂRĂCIE A PERSOANELOR ÎNCADRATE ÎN MUNCĂ

Ana TOMCEAC, cercetător științific,
CCD, INCE

Summary. *Poverty population falling into the workforce is a highly sensitive issue because it has a profound impact on the sustainable development of the labor market in Moldova and has a role in the adoption of measures and policies for economic growth. The research was focused on analysis of poverty risks falling population in employment in 2014, identifying determinants that generate economic vulnerability of this category of people. In the study it was used NBS calculations based on data of Household Budget Survey 2014. Assessing poverty profile work, we find that the problems, which determine the risk of poverty in Moldova are similar to the challenges outlined in the OECD activity on rural development. The dimensions of the problem are significant, so every third person of the poor are busy employees. The article suggested some recommendations to promote labor market policies, development of social infrastructure at the local level, system reform of salary, pension, social security and improving the methodological approach Assessment this phenomenon, which are applied at European level.*

Keywords: *poverty, poverty risks of people employed, impact factors, the living standards of workers, workforce.*

Diminuarea veniturilor populației muncitoare a provocat pauperizarea în rândul lor. Categoriile sociale tradiționale expuse riscului de sărăcie - familiile cu mulți copii, incomplete, cu persoane cu handicap și persoanele în vârstă înaintată - au fost completate cu persoane încadrate în câmpul muncii, la care salariile sunt extrem de scăzute și nu-și pot asigura lor și familiilor un nivel de trai decent. În situația actuală, dezvoltarea durabilă a pieței muncii reprezintă una din cele mai importante probleme de ordin social economic din Republica Moldova care reflectă relația dintre ocuparea și nivelul de trai al lucrătorilor și familiilor acestora. Având în vedere că sărăcia populației încadrate în muncă depinde de o gamă largă de factori, în cadrul acestei analize au fost divizați în două grupuri. Primul grup de factori este determinat de veniturile populației, iar al doilea grup nu are legătură cu veniturile (sănătatea, educația etc.). Pentru a determina nivelul sărăciei, au fost testate diverse metodologii de estimare a sărăciei aplicate și analizate de către experții Băncii Mondiale, ONU, PNUD Moldova, OCDE, anume evaluarea multidimensională a sărăciei. În aspect multidimensional, se consideră săraci persoanele afectate de: excluziunea economică care include ocuparea; bunăstarea precară economică care se referă la venituri; lipsa oportunităților la educație, sănătate, servicii [7].

Aplicarea metodologiei de evaluare multidimensională a sărăciei în țara noastră poate fi realizată de către BNS în baza cercetărilor speciale în domeniile respective. Estimarea dimensiunilor sărăciei persoanelor încadrate în muncă prezentate în acest articol a fost efectuată în baza aplicării metodei naționale de calcul a sărăciei absolute (vezi *Boxa*).

Privind metodologia de estimare a sărăciei, în prezentul articol a fost aplicată metoda națională de calcul a sărăciei absolute aplicată de către BNS și metoda de calcul a sărăciei relative stabilită și calculată la nivel european. Nivelul cheltuielilor de consum este principalul indicator al bunăstării populației, folosit ca bază pentru măsurarea sărăciei și inegalității. Metodologia de calcul a indicatorilor sărăciei aplicată în cercetarea actuală a fost aplicată din 2006 și prevede doar indexarea valorii pragului sărăciei absolute în funcție de evoluția prețurilor, ceea ce constituie un avantaj, deoarece reflectă dinamica fenomenului.

Sărăcia relativă se exprimă prin diferența dintre bunăstarea persoanei și nivelul bunăstării societății în care trăiește. *Pragul relativ al sărăciei* se concentrează asupra relativității; acest prag este stabilit la nivelul de 60% din mediana cheltuielilor de consum pe adult echivalent ale gospodăriei casnice.

Chiar dacă eșantionul cercetării nu este reprezentativ în ceea ce privește sărăcia în rândul persoanelor încadrate în muncă la nivel național, datele obținute din Cercetarea Bugetelor Gospodăriilor Casnice (CBGC) permit analiza profilului sărăciei și evaluarea impactului politicilor și programelor orientate spre reducerea sărăciei.

Sărăcia persoanelor încadrate în muncă reprezintă rezultatul unei varietăți de motive interdependente, care sunt combinate în următoarele grupe: economice (șomaj, salarii mici, productivitate scăzută, lipsa de competitivitate a industriei); sociale (invaliditate, limită de vârstă, incidență ridicată); demografice (familii monoparentale, un număr mare de persoane aflate în întreținere în familie); nivelul de educație și calificare (nivel scăzut de educație, lipsa de pregătire); locul de trai (dezvoltarea economică inegală a teritoriilor). Din analiza principalelor caracteristici ale gospodăriilor casnice rezultă că principalele cauze ale sărăciei în rândul persoanelor ocupate sunt rezultatul diferitor probleme existente pe piața muncii, cum ar fi șomajul, programul de lucru parțial stabilit involuntar, salariile mici sau insuficiente.

Cercetările în domeniu demonstrează că problemele care determină riscul sărăciei în Republica Moldova sunt similare cu provocările descrise în activitatea OCDE [1] privind dezvoltarea rurală, unde locuiește mai mult de jumătate (57,5 la sută) din populația Republicii Moldova. Având în vedere multidimensionalitatea fenomenului sărăciei, evidențierea factorilor specifici care produc și susțin sărăcia celor încadrați în muncă prezintă un rol important în promovarea măsurilor de prevenire și combatere a acestui fenomen. Printre factorii social economici ai sărăciei cu impact asupra bunăstării populației încadrate în muncă pot fi menționați: dezechilibrările economice, care contribuie la polarizarea veniturilor obținute; inegalitatea accesului la infrastructură și servicii sociale; capacitatea limitată a economiei de a crea noi locuri de muncă.

În 2014, conform datelor Cercetării Bugetelor Gospodăriilor Casnice (CBGC), circa 136 mii de persoane (sau 11%) din populația încadrată în muncă au fost sub pragul sărăciei absolute (*Tablelul 1*). Astfel, cheltuielile medii ale acestora au fost mai mici sau egale cu quantumul pragului absolut al sărăciei - de 1257 lei/lună pe adult echivalent și 227 mii (sau 18,4%) au fost relativ sărăci.

Tabelul 1. Indicatorii sărăciei în anul 2014

	Total persoane	Persoane încadrate în muncă (de 15+ ani)	Persoane ocupate
Pragul absolut al sărăciei (lei)	1257		
Rata sărăciei absolute, %	11,4	11	11,6
Pragul relativ al sărăciei (lei)	1362,6		
Rata sărăciei relative, %	18,2	18,4	*

Notă: * nu sunt date

Categoria persoanelor de 15 ani și peste include atât persoane ocupate pe piața muncii, cât și pensionari și șomeri.

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică, www.statistica.md

În comparație, în țările UE persoanele expuse riscului de sărăcie sau excluziunii sociale au constituit 24,4% din totalul populației [2]. Deosebit de puternică este influența factorului de ocupare asupra reducerii riscului de sărăcie în orașele mari, unde rata sărăciei pentru cei încadrați în muncă constituie circa 1,9%. Rata sărăciei pentru persoanele care locuiesc în orașele mici este de 8,1%, iar pentru cei care locuiesc în mediul rural – 15,9% (Tabelul 2). Atât în cazul mediului rural, cât și în cazul orașelor mici, ratele de sărăcie pentru persoanele încadrate în muncă au fost influențate de situația din sectorul agricol, domeniu în care se înregistrează cele mai mici venituri.

Tabelul 2. Rata sărăciei absolute pe medii de reședință, 2014 (în %)

	Orașe mari	Orașe mici	Rural
Total persoane	2,2	8,4	16,4
Persoane de 15+ ani	1,9	8,1	15,9

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică, www.statistica.md

În 2014 sărăcia predomină în mediul rural, 8 din 10 persoane sărace încadrate în câmpul muncii locuiau la sate, înregistrându-se o majorare de la 65,7% în 2006 până la 81,3% în 2014 (Tabelul 3). Neconcordanța dintre cererea și oferta de locuri de muncă și veniturile reduse în rândul lucrătorilor reprezintă unele dintre cauzele răspândirii sărăciei în mediul rural. La acestea se mai adaugă vulnerabilitatea sectorului agricol, insuficiența de alternative ocupaționale în alte sectoare economice și, respectiv, migrația forței de muncă. În multe sate familiile vulnerabile au acces limitat la infrastructura socială, cum ar fi centre de plasament, de perfecționare. De asemenea, dispun de resurse limitate și capacitate redusă de a oferi suport și servicii pentru familiile sărace ca să identifice și să valorifice locurile de muncă stabile.

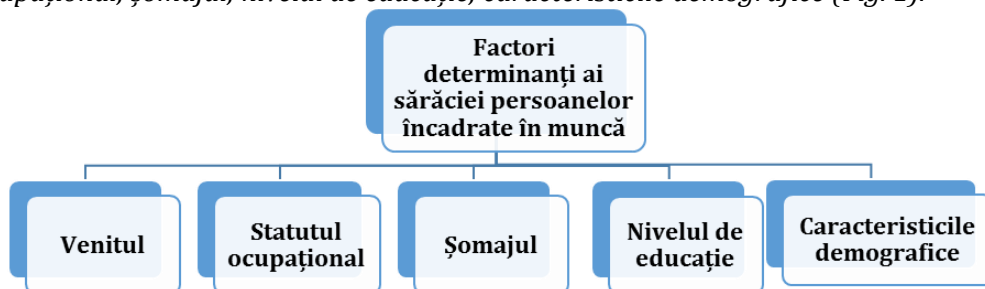
Tabelul 3. Sărăcia populației în funcție de locul de reședință, 2014

	Total persoane			Persoane încadrate în muncă		
				[de 15+ ani]		
	Rata sărăciei absolute,%	Structura populației sărace,%	Riscul sărăciei	Rata sărăciei absolute,%	Structura populației sărace,%	Riscul sărăciei
oraș	5	18,7	0,44	4,7	18,7	0,43
sat	16,4	81,3	1,44	15,9	81,3	1,45
Total	11,4	100		11	100	

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică, www.statistica.md

Cercetările în domeniu evidențiază că persoanele încadrate în muncă sunt afectate de sărăcie - 11,6 la sută din ei aflându-se în sărăcie absolută. Nivelul înalt de ocupare a forței de muncă în agricultură (în 2014 - peste 53%, în 2015 - 55,3% din populația ocupată rurală) determină venituri mici și insuficiente pentru depășirea sărăciei. Familiile în componența cărora sunt angajați în sectorul agrar au de aproape 4 ori mai multe șanse să trăiască în sărăcie decât familiile în componența cărora sunt angajați în alte sectoare. Având o rată de ocupare a forței de muncă în mediul rural cu circa 4 p.p mai joasă față de mediul urban (41,8%) [3], nivelul sărăciei acestora este cel mai înalt - 15,9% față de 4,7% din cei din oraș.

Astfel, populația din mediul rural este supusă riscului sărăciei de 1,45 ori mai mult decât totalul persoanelor încadrate în muncă (Tabelul 3). Această tendință provocată de lipsa de acces la infrastructură și servicii sociale de bază creează condiții de pauperizare continuă ale membrilor acestora. Factorii determinanți ai sărăciei persoanelor încadrate în muncă sunt următorii: *venitul; statutul ocupațional; șomajul; nivelul de educație; caracteristicile demografice* (Fig. 1).

Fig. 1. Factorii determinanți ai sărăciei persoanelor încadrate în muncă

1. *Venitul*: Obținerea unui loc de muncă oferă mai multe beneficii, cel mai important fiind asigurarea unei surse de venit. Analiza Cercetării Bugetelor Gospodăriilor Casnice arată însă că locul de muncă nu constituie o garanție împotriva sărăciei. Distribuția gospodăriilor după mărimea medie a veniturilor disponibile bănești ne demonstrează că în 2014 circa 38,6 la sută din gospodăriile cercetate în componența cărora sunt persoane angajate dispun de un venit mediu

disponibil mai mic de 1200 lei, ceea ce este mai jos decât cuantumul pragului absolut al sărăciei. În mediul rural situația este și mai dificilă – 55,6 la sută dintre persoanele gospodăriilor cercetate în componența cărora sunt persoane angajate dispun de un venit mediu disponibil mai mic de 1200 lei.

Principala sursă de venit a persoanelor încadrate în muncă care se află în sărăcie absolută sunt salariile, venitul din activitatea agricolă, din afaceri - profitul și venitul mixt și din proprietate. Pentru persoanele nelucrătoare veniturile survin din beneficii sociale și alte transferuri curente primite, inclusiv și remitențele din afara țării. Este important să accentuăm că salariile și alte plăți monetare care provin din ocupare constituie un aspect important al calității muncii. Cu toate acestea, numai 25,3% din cei săraci declară activitatea salariată ca principala sursă de venit (*Tabelul 4*).

Totodată, dezvoltarea economică inegală înregistrată în localitățile rurale și urbane cauzează diferențieri substanțiale în ceea ce privește veniturile populației active. Asigurarea cu locuri de muncă bine plătite în ramurile neagricole din mediul rural a fost permanent foarte redusă, din cauza că serviciile și industria sunt localizate prioritar în orașe. Cel mai mare risc de a fi sărac prezintă cei la care principala sursă de venit este din activitatea salariată în *sectorul agricol* și este mai mare de 2,2 ori față de totalul populației sărace care furnizează forța de muncă.

Marea majoritate a persoanelor sărace încadrate în muncă combină veniturile din activitatea agricolă pe cont propriu (19,2%) cu beneficiile de asistență socială (47,2% în total), pensiile fiind cea mai răspândită formă de sprijin - 36,2 la sută din cei săraci.

Tabelul 4. Sărăcia populației încadrate în muncă după principala sursă de venit, 2014

	Rata sărăciei absolute,%	Structura populației sărace,%	Riscul sărăciei
Activitatea agricolă pe cont propriu	21,3	19,2	1,94
Activitatea salariată în sectorul agricol	24,2	9	2,2
Activitatea de întreprinzător, meșteșug, liberă profesie	5,5	2	0,5
Activitatea salariată în sectorul de stat non-agricol	7	7,4	0,64
Activitatea salariată în sectorul privat non-agricol	5,6	8,9	0,51
Pensie	12,9	36,2	1,17
Plăți sociale	17,4	5,6	1,58
Întreținere	7,9	5,4	0,72
Remitențe	6,2	5,3	0,56
Altă sursă de venit	6,2	0,9	0,56
Total	11	100	100

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică, www.statistica.md

Cercetările în domeniu evidențiază un nivel înalt de diferențiere a salariilor în funcție de activitatea economică. Inegalitatea în domeniul salarizării se manifestă începând cu stabilirea bazei pentru calcularea salariilor de funcție, care trebuie să reprezinte suma ce asigură strictul necesar pentru existență și întreținerea familiei muncitorului [4]. Începând cu 1 octombrie 2014, în sfera bugetară a fost stabilit cuantumul minim al salariului tarifar pentru prima categorie de salarizare în cuantum de 1000 lei lunar pentru un program complet de lucru de 169 de ore (în medie pe lună) și constituie baza pentru calcularea salariilor de funcție pentru angajații bugetari. Cuantumul minim garantat al salariului în sectorul real, indiferent de tipul de proprietate și forma de organizare juridică, începând cu 1 mai 2014 s-a stabilit în mărime de 1650 lei pe lună sau de 1,6 ori mai mare față de cel în sectorul bugetar (în prezent 2100 lei), dar pentru angajații din ramura agriculturii și silviculturii este de 1560 lei pe lună, cu modificările și completările ulterioare [5]. Aproape două treimi din salariații care au lucrat în luna septembrie 2014 în întregime și ziua deplină (64,3 %) au beneficiat de un salariu care nu depășea media națională (4089,7 lei/lună). În agricultură, silvicultură și pescuit circa 82 la sută din totalul de salariați au beneficiat de un salariu mai mic decât salariul mediu pe economie.

De regulă, persoanele care lucrează cu normă întreagă ar trebui să fie mai puțin probabil să trăiască în sărăcie decât cei care lucrează cu jumătate de normă. Cercetarea privind repartizarea populației după mărimea medie a salariilor din septembrie 2014 a relevat că avem un grup de lucrători cu normă întreagă care obțin un venit salarial sub pragul sărăciei: la circa 4,6% salariați câștigul salarial a fost sub cuantumul pragului sărăciei absolute (1257,0 lei/lună) [6].

Tabelul 5. Rata sărăciei absolute și structura populației în funcție de statutul social economic, 2014, %

	Total persoane			Persoane încadrate în muncă (de 15+ ani)		
	Rata sărăciei absolute	Structura populației sărace	Structura populației	Rata sărăciei absolute	Structura populației sărace	Structura populației
Fermieri	19,8	15,7	9	19,6	16,2	9,1
Angajați în sectorul agrar	25,5	12,1	5,4	25,1	11,9	5,2
Angajați în sectorul non-agrar	6,8	20,5	34,5	5,9	18	33,6
Întreprinzători	-	-	0,3	-	-	0,3
Pensionari	14,6	38,7	30,3	14	42,7	33,8
Alții	7,3	13	20,4	6,9	11,2	18
Total	11,4	100	100	11	100	100

Conform statutului social economic al capului gospodăriei, 42,7 la sută din totalul celor săraci încadrați în câmpul muncii reprezintă gospodăriile unde capul acesteia este pensionar și 18 la sută angajați în sectorul non-agricol. Totodată, gospodăriile unde capul acesteia este angajat în sectorul agrar sunt cele mai sărace, fiecare a patra (25,1%) și fiecare a cincea gospodărie (19,6%) unde capul gospodăriei este fermier au fost în sărăcie absolută (Tabelul 5).

Dependența de transferurile sociale sau de remitențele primite de la familie sau rude, de asemenea, sporește riscul sărăciei. Remitențele de la cei plecați la muncă peste hotare au un impact pozitiv în menținerea bunăstării familiilor acestora și lipsa acestora poate provoca creșterea nivelului sărăciei. Conform CBGC,

dacă gospodăriile nu ar fi beneficiat de remitențele celor plecați, rata sărăciei absolute în anul 2014 ar fi putut crește până la 26,7%, ceea ce este de 2,3 ori mai mult decât rata sărăciei în realitate.

2. *Statutul ocupațional.* Ocuparea este un factor care contribuie la reducerea riscului de sărăcie. În 2014 fiecare a treia persoană din cei săraci ocupați a fost salariat. Așadar, 31,8 la sută din cei săraci au un loc de muncă plătit. Deținerea unui loc de muncă în afara sectorului agricol micșorează probabilitatea de a fi sărac, rata sărăciei pentru angajații din sectorul non-agrar constituia circa 5,9% sau de aproape două ori mai puțin față de media națională. Ocupația capului gospodăriei este strâns legată cu riscul de a fi supus sărăciei. Situația se schimbă brusc în cazul celor care sunt ocupați dar nu sunt salariați, rata sărăciei în acest caz crește (14,8%) și constituie de aproape două ori mai mult față de nivelul celor salariați. Această situație în rândul celor ocupați scoate în evidență nu numai nesiguranța în ocuparea forței de muncă, ci și faptul că nu orice fel de ocupare reprezintă în mod automat o ieșire din sărăcie. După statutul ocupațional (*Tabelul 6*), cu cele mai scăzute rate ale sărăciei sunt salariații și lucrătorii pe cont propriu, în afara agriculturii (7,8% și respectiv 6%). Chiar dacă sărăcia în rândul celor ocupați s-a micșorat față de 2006 de la 26,6 % până la 11,6, situația este destul de complicată. Conform statutului ocupațional, dintre cei săraci 68,2% sunt nesalariați, iar 63,7% sunt persoanele din rândul lucrătorilor pe cont propriu în agricultură. Riscul de sărăcie pentru aceste persoane este de 1,4 ori mai mare decât pentru totalul populației ocupate.

Tabelul 6. Rata sărăciei absolute și structura populației în funcție de statutul ocupațional, 2006 și 2014 (în%)

	2006			2014		
	Rata sărăciei absolute	Structura populației sărace	Structura populației	Rata sărăciei absolute	Structura populației sărace	Structura populației
Statutul ocupațional						
Salariat	21,7	47,5	58,3	7,8	31,8	46,8
Nesalariat	33,5	52,5	41,7	14,8	68,2	53,2
din care:						
- Patron [avea salariați]	2	0	0,5	-	-	0,2
- Lucrător pe cont propriu, în afara agriculturii	23,7	6,3	7,1	6	2,6	5
- Lucrător pe cont propriu, în agricultură	34,7	39,5	30,4	16,3	63,7	45,2
- Ajutor familial neremunerat	46,2	6,6	3,8	8,3	1,9	2,7
Total	26,6	100	100	11,6	100	100

Notă: lipsă date. Pentru datele evidențiate (în bold) numărul de cazuri în eșantion este mai mic de 100, se recomandă a fi analizate cu precauție.

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică, www.statistica.md

Probabilitatea de a fi printre cei săraci a fost mai mic pentru persoanele angajate în industrie, construcții, transporturi, comunicații, administrație publică etc. Rata sărăciei în acest grup de angajați în anul 2014 a fost mai mic decât rata sărăciei la cei total ocupați (*Tabelul 7*).

Tabelul 7. Rata sărăciei absolute persoanelor ocupate pe activități economice și sex, 2014 (în %)

	Rata sărăciei absolute		
	Total	Bărbați	Femei
Total ocupați	11,6	12,2	11
Agricultură, economia vânatului, silvicultură și pescuitul	16,6	17,5	15,9
Industrie	7,4	7,6	7,2
Construcții	6,6	7	2,7
Comerț, hoteluri și restaurante	4	4,2	3,9
Transporturi și comunicații	3,5	2,7	5
Administrație publică, învățământ, sănătate, asistență socială	6,9	8,7	6,3
Alte activități	4,4	4,9	4

Notă: Pentru datele evidențiate (în bold) numărul de cazuri în eșantion este mai mic de 100, se recomandă a fi analizate cu precauție.

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică, www.statistica.md

3. *Șomajul.* Între sărăcia persoanelor încadrate în muncă și șomaj există o relație foarte strânsă: fiecare al patrulea șomer se află în șomaj mai mult de un an, majoritatea din ei fiind în vârstă de 25-49 ani. Excluziunea de pe piața muncii și lipsa venitului salarial contribuie la creșterea riscului sărăciei pentru familiile în componența cărora sunt șomeri față de cei care au un loc de muncă [3].

Tabelul 8. Riscul sărăciei absolute⁴ a persoanelor ocupate în funcție de nivelul educațional și sex, 2014

	Rata sărăciei absolute, %			Riscul sărăciei absolute
	Total	Bărbați	Femei	
Total ocupați	11,6	12,2	11	
din care cu studii:				
Superior	1,4	2,1	0,9	0,12
Mediu general și de specialitate	9,9	10,6	9,2	0,85
Gimnazial, primar și fără studii	21,7	22,4	21,2	1,87

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică, www.statistica.md

4. *Nivelul de educație.* Un rol important în combaterea sărăciei îl are nivelul de instruire și educație a forței de muncă, deoarece constituie o premisă importantă pentru obținerea unui loc de muncă și asigură reproducerea forței de muncă calificată și receptivă la cerințele pieței muncii. Incidența și riscul sărăciei celor

⁴ *Riscul la sărăcie* prezintă un indicator prin care analizăm efectele transferurilor sociale și este definit ca raportul dintre nivelul de sărăcie pentru un anumit grup demografic sau socioeconomic al populației la nivelul de sărăcie în populația generală. Cu cât este mai mare valoarea indicelui, cu atât mai mult acest grup este reprezentat în populația săracă. O valoare a indicelui egal cu 1 indică faptul că grupul este expus la același risc de sărăcie ca și populația în ansamblu.

ocupați scade în mod substanțial odată cu atingerea unor niveluri mai ridicate de educație (vezi *Tabelul 8*). Cea mai înaltă rată a sărăciei absolute este înregistrată la persoanele ocupate cu studii gimnaziale, primare și fără studii, fiind mai pronunțată în rândul bărbaților (22,4%) decât al femeilor (21,2%). În 2014 fiecare a cincea persoană cu un asemenea nivel de instruire se afla printre cei săraci (21,7%). Cei cu studii superioare tind să aibă locuri de muncă mai bine plătite, cum ar fi cele din domeniul managementului, ocupații profesionale și conexe, decât cei cu studii medii generale și de specialitate.

Analiza riscului sărăciei, în funcție de nivelul de educație, ne demonstrează că nivelul de pregătire profesională reduce riscul de sărăcie a persoanelor ocupate: persoanele cu studii superioare și cu studii medii generale și de specialitate sunt supuși unui risc al sărăciei mai mic decât totalul populației ocupate.

Un risc crescut de sărăcie se observă la populația ocupată cu studii gimnaziale, primare și fără studii. Riscul de sărăcie pentru această categorie este aproape de 2 ori (1,87) mai mare decât pentru populația ocupată totală. În 2014, 1,4 % dintre cei ocupați cu studii superioare și 9,9% din cei cu studii medii generale și de specialitate trăiesc sub pragul sărăciei. Acest fapt reflectă impactul altor caracteristici, cum ar fi: cele demografice și statutul social economic al celor din forța de muncă.

Referitor la caracteristicile demografice ale gospodăriilor casnice sărace. Conform analizei datelor Cercetării Bugetelor Gospodăriilor Casnice (CBGC) efectuată de Biroul Național de Statistică, caracteristicile demografice ale gospodăriei casnice și ale membrilor ocupă un loc important în determinarea riscurilor de sărăcie ale acestora.

- Femeile clasificate ca lucrători săraci sunt mai puțin afectate de sărăcie decât bărbații. Printre cei care au fost încadrați în muncă în 2014, proporția femeilor clasificate ca fiind sărace a fost de 11% față de 12,2 % a bărbaților. Deci, bărbații au un risc mai mare de a se afla în sărăcie absolută decât femeile.
- Mărimea gospodăriei constituie un factor demografic ce contribuie la creșterea riscului de a cădea în sărăcie a familiilor cu membri încadrați în muncă. Riscul de sărăcie crește odată cu creșterea numărului membrilor gospodăriilor casnice. Cele mai vulnerabile au fost gospodăriile formate din cinci și mai multe persoane, rata de sărăcie a cărora a fost de circa 2 ori mai mare (17,9%) decât cea a gospodăriilor formate dintr-o singură persoană (9%) și de 1,6 ori mai mare decât media pentru săracii încadrați în muncă (11%).
- Rata sărăciei crește odată cu creșterea numărului de copii. Familiile cu 3 și mai mulți copii au un risc de sărăcie de 2,2 ori mai mare decât media pentru săracii încadrați în muncă. Rata sărăciei pentru această categorie constituie 24,5%, ceea ce este de 2,3 ori mai mare decât în gospodăriile casnice cu un singur copil și de 2,4 ori mai mare decât în gospodăriile casnice fără copii. În 2014 familia tipică pentru cei săraci din rândul celor care furnizează forța de muncă este familia fără copii (56,6%) și o cincime (21,1%) din ei sunt familii cu un copil.
- Pensionarii nu se expun unui risc deosebit de înalt de sărăcie. Astfel, pensionarea aduce cu sine un trai mai bun față de cei ocupați, atunci când comparăm cu

lucrătorii pe cont propriu: numai 14 la sută din ei sunt săraci față de fermieri, dintre care sunt săraci, 19,6 la sută, și angajații din sectorul agrar - 25,1 la sută.

- Vârsta capului gospodăriei este strâns legată cu riscul de a cădea în sărăcie: gospodăriile unde capul gospodăriei are vârsta de 50 de ani și peste se confruntă cu cel mai ridicat risc de sărăcie, constituind 65,2% din cei săraci. Cele mai sărace gospodării sunt cele unde capul gospodăriei are vârsta de 65 de ani și peste - 14,8 la sută din acest grup de gospodării fiind sărace.

Situația existentă pe piața forței de muncă, caracterizată prin rata mică de ocupare, șomaj persistent pe termen lung, număr mare de persoane implicate în sectorul agricol, nivel de salarizare redus, neconcordanța dintre competențele muncitorilor și cerințele pieței muncii, provoacă sărăcia persoanelor ocupate.

Problemele care împovărează capacitatea unui lucrător de a câștiga un venit peste pragul de sărăcie absolută sunt: veniturile mici, aflarea în șomaj, munca parțială și involuntară. Analiza impactului sărăciei confirmă faptul că implementarea măsurilor de reducere a sărăciei absolute la nivelul sărăciei de 10 la sută din populație nu va avea impact negativ asupra cheltuielilor bugetare.

Totodată, sărăcia persoanelor încadrate în muncă este un fenomen multidimensional, estimarea nivelului acesteia solicitând o abordare metodologică nouă. În estimarea nivelului de sărăcie nu numai veniturile sau cheltuielile joacă un rol determinant, ci și alți factori esențiali, precum: excluziunea economică, care include ocuparea; bunăstarea precară economică, care se referă la venituri; lipsa oportunităților: educația, sănătatea, serviciile.

Conform prevederilor Strategiei Europa 2020, care promovează incluziunea socială și reducerea sărăciei, numărul săracilor corespunde sumei persoanelor care sunt expuse riscului sărăciei sau defavorizate material, caracterizați prin intensitatea muncii foarte scăzută și excluderea din viața social economică. Măsurarea nivelului de sărăcie după această abordare oferă oportunitatea de a elabora programe specifice pentru grupuri speciale de populație.

În ce privește rezolvarea problemei de depășire a sărăciei în rândul celor încadrați în muncă, pot fi propuse următoarele domenii de politici:

- stimularea creșterii economice; dezvoltarea sectorului agricol; punerea în aplicare a unor programe specifice de infrastructură socială la nivel teritorial;
- promovarea ocupării forței de muncă și dezvoltarea pieței forței de muncă cu salarii atractive și locuri de muncă care oferă ocuparea pe parcursul întregului an;
- îmbunătățirea mecanismului de salarizare; dezvoltarea continuă a sistemului de asigurări sociale;
- perfecționarea sistemului de pensii [în vederea majorării, indexării, recalculării cuantumului stabilit și implementarea prevederilor stabilite în conceptul de reformarea sistemului existent];
- sprijin social pentru familii, copii și tineri;
- îmbunătățirea serviciilor social medicale acordate copiilor și vârstnicilor cu necesități speciale;
- îmbunătățirea abordării metodologice pentru evaluarea sărăciei multidimensionale și monitorizarea performanței.

Referințe bibliografice

1. IFAD's Rural Poverty Report 2011 – New realities, new challenges: new opportunities for tomorrow's generation, <https://www.ifad.org>
2. <http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/>
3. Conform datelor din Ancheta Forței de Muncă, www.statistica.md
4. Conform viziunii economiștilor francezi Turgot și Quesnay și prevederilor Legii salarizării a Republicii Moldova nr.847 din 14.02.2002.
5. Hotărârea Guvernului nr. 299 din 23.04.2014 “Cu privire la modificarea punctului 1 din Hotărârea Guvernului nr. 165 din 9 martie 2010” În: Monitorul Oficial nr. 99-102 al Republicii Moldova din 25.04.2014, art. nr. 317.
6. Privind repartizarea populației după mărimea medie a salariilor în septembrie 2014, www.statistica.md
7. Multidimensional Poverty: An Alternative Measurement Approach for the United States?* <http://homepages.wmich.edu/~uwagle/multidimensionalUS.pdf>